

Sygn. akt I ACa 206/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Artur Kowalewski
Sędziowie:	SSA Agnieszka Sołtyka (spr.) SSA Halina Zarzeczna
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Piotr Tarnowski

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2016 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa A. S. (1), M. S. i K. S.

przeciwko (...) Spółdzielni (...) w likwidacji w K.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 5 stycznia 2016 roku, sygn. akt I C 1325/15

I. oddala apelację;

II. zasądza solidarnie od powodów na rzecz pozwanej kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Halina Zarzeczna SSA Artur Kowalewski SSA Agnieszka Sołtyka

Sygn. akt: I ACa 206/16

UZASADNIENIE

Powodowie K. S. i J. S. (1) w pozwie z dnia 28 sierpnia 2014r. wnieśli o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia Członków (...) Spółdzielni (...) w Likwidacji w K. nr (...)z dnia 16 lipca 2014 r. w sprawie określenia celów przeznaczenia majątku Spółdzielni pozostałego po zakończeniu jej likwidacji i sposobu podziału oraz o obciążenie pozwanego kosztami postępowania. W uzasadnieniu pozwu wskazali, że byli pracownikami pozwanej i są członkami spółdzielni. W dniu 20 lipca 2014r. dowiedzieli się o wypłatach na rzecz byłych pracowników Spółdzielni i wystąpili pismem do likwidatora o uwzględnienie ich w podziale. Pismem z dnia 6.08.2014r. poinformowano ich, iż majątek został przeznaczony do podziału pomiędzy aktualnych członków Spółdzielni oraz byłych członków, którzy świadczyli pracę

na rzecz Spółdzielni i do dnia 15.07.2014r. złożyli wnioski o uwzględnienie ich w podziale majątku polikwidacyjnego. Zdaniem powodów skarżona uchwała jest niezgodna z prawem, gdyż zgodnie z art. 125 § 5 Prawa Spółdzielczego o przeznaczeniu majątku pozostałego po likwidacji decyduje ostatecznie Zgromadzenie Członków Spółdzielni, a wobec tego dopiero w momencie podjęcia uchwały formalnie zapada decyzja o podziale i osoby uprawnione mogą zgłaszać wnioski o udział w tymże podziale. Przyjęte rozwiązanie w uchwale nr (...) narusza prawo byłych członków Spółdzielni do udziału w podziale, zwłaszcza osób zamieszkujących inne regiony kraju lub osób w podeszłym wieku albo schorowanych, a ponadto narusza interes powodów poprzez pozbawienie ich prawa do udziału w podziale majątku, do którego powstania przyczynili się poprzez wieloletnią pracę w Spółdzielni. Podnieśli, że powodowie są w podeszłym wieku licząc sobie 77 i 76 lat, nie są samodzielni w zakresie poruszania się, jak również uzyskania informacji i możliwości skorzystania z pomocy prawnej.

Pozwana (...) Spółdzielnia (...) w Likwidacji w K. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwana podniosła zarzut braku legitymacji czynnej powodów do zaskarżenia uchwały Nr (...), albowiem nie są oni członkami pozwanej Spółdzielni w K.. Pozwana podała także, że ogłoszenie o postawieniu (...) Spółdzielni (...) w stan likwidacji ukazało się w Monitorze (...) Nr 1 z dnia 28 lutego 2014 r. i zawierało wezwanie wszystkich wierzycieli do zgłoszenia wierzytelności w ciągu 3 miesięcy od dnia ukazania się przedmiotowego ogłoszenia. Powodowie w tym terminie nie zgłosili likwidatorowi swojej wierzytelności. Pozwana wskazała, że uwzględniając interes byłych członków w zaskarżonej uchwale Nr (...) przyjęto maksymalny okres uwzględnienia wszystkich wniosków byłych członków złożonych do dnia 15 lipca 2014 r., a więc do dnia poprzedzającego datę zwołania Ostatniego Walnego Zgromadzenia. Podniosła, że zaskarżona uchwała Nr (...) nie została podjęta z naruszeniem art. 125§5 Prawa spółdzielczego. Ostatnie Walne Zgromadzenie (...) Spółdzielni (...) likwidacji w K. odbyło się w dniu 16 lipca 2014 r. i na nim zostały podjęte uchwały zgodnie z ustalonym porządkiem obrad podanym do wiadomości członkom w terminie i w sposób określony w Statucie Spółdzielni. W Zgromadzeniu tym uczestniczyli wszyscy członkowie spółdzielni według Rejestru w liczbie 17. Na tym Walnym Zgromadzeniu również została podjęta zaskarżona uchwała Nr (...) w sprawie określenia celów przeznaczenia pozostałego majątku Spółdzielni po zakończonej jej likwidacji i sposobu jego podziału. Wskazała pozwana, że w art. 125 § 5 a pr.spół. ustawodawca ograniczył krąg uprawnionych byłych członków do tych, którym na dzień postawienia Spółdzielni w stan likwidacji nie wypłacono wszystkich udziałów, a do takich nie należą powodowie. W ocenie pozwanej zaskarżona uchwała jest zgodna ze statutem pozwanej Spółdzielni. Natomiast pozostały majątek zostaje przeznaczony do podziału między członków, którzy w chwili postawienia Spółdzielni w stan likwidacji są jej członkami, a według Rejestrów Członków Pozwanej na dzień 01.03.2014 r. jest ich 17. Pozwana podała też, że zaskarżona uchwała Nr (...) została podjęta przez Walne Zgromadzenie na podstawie art. 125 § 5 pr.spół., gdyż byli członkowie na dzień likwidacji nie posiadali żadnych udziałów członkowskich. Podniosła też, że Walne Zgromadzenie z własnej woli w podziale majątku likwidacyjnego uwzględniło także byłych członków, którzy na dzień likwidacji nie posiadali żadnych udziałów, którzy jednak złożyli wnioski o ich uwzględnienie w tym podziale do 15.07.2014 r. oraz żyli na dzień postawienia Spółdzielni w stan likwidacji.

W piśmie procesowym z dnia 10 lutego 2015r. powodowie podnieśli, że byli członkami oraz pracownikami pozwanej Spółdzielni. Powód J. S. (1) był zatrudniony w (...) w K. w okresie od dnia 25.07.1962 r. do dnia 14.02.1978 r., natomiast K. S. zatrudniona była w (...) od dnia 21.06.1969 r. do dnia 14.02.1978 r. Powodowie podali, że do dnia 14.02.1978 r. byli członkami i pracownikami Spółdzielni. Wskazali też, że są osobami w podeszłym wieku oraz z uwagi na dużą odległość ich miejsca zamieszkania od siedziby Spółdzielni nie przypuszczali, że nastąpi likwidacja Spółdzielni i nie mieli możliwości zapoznać się z treścią ogłoszenia zamieszczonego w (...). Dopiero po upływie 3 miesięcznego terminu wyznaczonym przez likwidatora do zgłaszania wierzytelności, wystąpili z pismem do niego o uwzględnienie ich w podziale majątku Spółdzielni. Podali, że nie zostali zawiadomieni przez pozwaną o zebraniu Walnego Zgromadzenia (...) Spółdzielni, na którym została podjęta uchwała w sprawie likwidacji. Zarzucili, że pozwana pozbawiła powodów uprawnienia do części majątku spółdzielni.

Postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2015r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zawiesił postępowanie z uwagi na śmierć powoda J. S. (1) w dniu 31 marca 2015r. Postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2015r. Sąd Okręgowy w Szczecinie podjął postępowanie z udziałem spadkobierców J. S. (1) zmarłego (...): A. S. (1) i M. S..

Wyrokiem z dnia 5 stycznia 2016 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił powództwo; zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 197 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz zasądził od powodów solidarnie na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 134,46 złotych tytułem wydatków.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółdzielnia (...) w K. rozpoczęła działalność w 1953r. Spółdzielnia była dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym. Stanowiła ona formę wspólnego- wielorodzinnego gospodarstwa. Spółdzielnia prowadziła swoją działalność na podstawie Prawa Spółdzielczego oraz zarejestrowanego Statutu Spółdzielni. Przedmiotem działalności Spółdzielni było prowadzenie wspólnego gospodarstwa rolnego oraz działalność na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych członków, prowadzenie działalności produkcyjnej i usługowej w zakresie: rolnictwa i leśnictwa, przetwórczości rolnej, przemysłu, budownictwa, transportu, handlu krajowego i zagranicznego, gospodarki mieszkaniowej i komunalnej.

W § 10 statutu ustalono, że członkowie Spółdzielni mają prawo: pracować w Spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez Zarząd stosownie do potrzeb Spółdzielni; brać udział w Walnych Zgromadzeniach, wybierać i być wybieranym do organów Spółdzielni, oceniać działalność Spółdzielni i decydować o jej sprawach oraz zgłaszać odpowiednie wnioski; uczestniczyć w podziale dochodu Spółdzielni

J. S. (1) był członkiem spółdzielni od 25 lipca 1962 roku, a K. S. od 21 czerwca 1969 roku. Powodowie J. S. (1) i K. S. byli członkami pozwanej (...) Spółdzielni (...) w K. do 1978 r. Powód J. S. (1) w dniu 20 grudnia 1977 roku złożył rezygnację i po upływie trzech miesięcy jego członkostwo wygasło tj. 21 marca 1978 roku. K. S. złożyła wypowiedzenie 27 stycznia 1978 roku i termin wypowiedzenia upłynął 28 kwietnia 1978 roku. Powodowie byli także pracownikami spółdzielni. Powód J. S. (1) był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w K. w okresie od dnia 25.07.1962 r. do dnia 14.02.1978 r. na stanowisko kierowcy ciągnika oraz kierowcy, natomiast K. S. zatrudniona była w (...) Spółdzielni (...) od dnia 21.06.1969 r. do dnia 14.02.1978 r. na stanowisku robotnika rolnego.

Zgodnie z §13 statutu pozwanej spółdzielni członek może wystąpić ze Spółdzielni za pisemnym wypowiedzeniem z tym, że okres wypowiedzenia wynosi: dla członka posiadającego wkład gruntowy -1 rok, a dla członka nie posiadającego wkład gruntowy - 3 miesiące. Zarząd może, na wniosek występującego członka, skrócić okres wypowiedzenia członkostwa. Za datę wystąpienia uważa się następny dzień po upływie okresu wypowiedzenia. Skreślenia z rejestru członków dokonuje Zarząd.

W dniu 21 grudnia 2013 roku Walne Zgromadzenie Spółdzielni podjęło pierwszą uchwałę o wprowadzeniu Spółdzielni w stan likwidacji. (...) Spółdzielnia (...) w likwidacji w K. została postawiona w stan likwidacji w trybie art. 113 pkt 3 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze. Pierwszą uchwałę nr (...) o postanowieniu Spółdzielni w stan likwidacji podjęto większością ponad 75% głosów. Natomiast drugą uchwałę nr 15 większością ponad 75% głosów podjęto na kolejnym Walnym Zgromadzeniu w dniu 25 stycznia 2014r. Na Walnym Zgromadzeniu odbytym w dniu 25 stycznia 2014r. na likwidatora wybrano jednogłośnie dotychczasowego prezesa Zarządu Spółdzielni - M. K. (1). W drugiej uchwale o postawieniu Spółdzielni w stan likwidacji, otwarcie likwidacji określono na dzień 1 marca 2014r. Likwidator korzystał z profesjonalnej obsługi prawnej oraz profesjonalnego doradztwa księgowo-finansowego porządkującego rozliczenia podatkowe i dokumentacje spółdzielni. Likwidator niezwłocznie po jego wyborze na tę funkcję wykonał następujące czynności zgłosił do KRS wnioski o wpisanie otwarcia likwidacji Spółdzielni; o otwarciu likwidacji powiadomiony został Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, oraz Krajowa Rada Spółdzielcza; powiadomiono o otwarciu likwidacji Spółdzielni również bank obsługujący i prowadzący Spółdzielnię oraz Urząd Skarbowy w K. i Urząd Miejski w G. oraz w K.; ogłosił w dniu 28.02.2014 rok w Monitorze

(...) Nr 1 z 2014 roku zawiadomienie o otwarciu likwidacji Spółdzielni i jednocześnie wezwał wierzycieli do zgłoszenia wierzytelności w terminie trzech miesięcy od dnia tego ogłoszenia.

(...) Spółdzielnia (...) w K. została sprzedana umową zawartą w formie aktu notarialnego z dnia 20 grudnia 2013 roku jako zorganizowane gospodarstwo rolne z całym majątkiem trwałym i obrotowym za cenę umowną 31.500,000,00 zł. Nabywcą (...) Spółdzielni (...) została (...) Spółka z o.o. z siedzibą w G..

W dniu 5 lutego 2014 roku Spółdzielnia sprzedała na rzecz swoich członków pozostałe nieruchomości o obszarze 8,6016 ha uzyskując z tego tytułu przychód w kwocie 2.580.60 zł. W wyniku tych sprzedaży Spółdzielnia wyzbyła się całkowicie posiadającego majątku nieruchomego wraz z budynkami oraz majątku ruchomego, w postaci maszyn rolniczych, posiadanych środków transportu oraz wyposażenia biura Spółdzielni, za wyjątkiem nielicznych rzeczy ruchomych niezbędnych do wykonania czynności likwidacyjnych.

Ogłoszenie o postawieniu (...) Spółdzielni (...) w stan likwidacji ukazało się w Monitorze (...) Nr 1 z dnia 28 lutego 2014 r. i zawierało ogłoszenie o postawieniu pozwanej Spółdzielni w stan likwidacji i wezwaniu wierzycieli do zgłoszenia swoich wierzytelności w terminie 3 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia na adres Spółdzielni.

W okresie od 1 do 10 lipca 2014r. przeprowadzono lustrację Spółdzielni w siedzibie Spółdzielni za okres od 01 stycznia do 30 czerwca 2014r. i objęto nią całokształt działalności gospodarczej i likwidacyjnej Spółdzielni. Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dnia 25 stycznia 2014 roku odwołano Zarząd i dokonano wyboru likwidatora Spółdzielni, którym został dotychczasowy Prezes -M. K. (1).

W okresie do 30 czerwca 2014r. do likwidatora wpłynęło 100 roszczeń o wypłaty różnych kwot z tytułu pracy w latach poprzednich w spółdzielni przez byłych członków. Likwidator ustosunkował się do zgłoszonych roszczeń i zawiadomił wierzycieli o odmowie zaspokojenia zgłoszonych przez nich wierzytelności. Likwidator odmówił zaspokajania tych roszczeń, uznając iż były całkowicie bezpodstawne, a ponadto dotyczą osób, które więcej niż 3 lata nie świadczą pracy w Spółdzielni i tym samym wszystkie ich roszczenia jako byłych członków Spółdzielni uległy przedawnieniu na tle zapisu art. 164 Prawa Spółdzielczego. Po doręczeniu pism odmawiających uznania zgłoszonych wierzytelności, osoby te kolejnymi pismami wystąpiły do Likwidatora z wnioskiem, aby Ostatnie Walne Zgromadzenie uwzględniło je jako byłych członków Spółdzielni w podziale majątku po likwidacyjnego. Decyzja w tym względzie należała do Walnego Zgromadzenia. Majątek spółdzielni o wartości 31,5 mln złotych brutto został rozdysponowany. Rachunek firmy (...) Spółdzielnia (...) w likwidacji w K., (...)-(...) G. o numerze (...) został zlikwidowany w dniu 18.07.2014r.

W dniu 16 lipca 2014 r. odbyło się Ostatnie Walne Zgromadzenie Członków (...) Spółdzielni (...) w likwidacji w K.; zostało zwołane przez likwidatora tej Spółdzielni M. K. (1) w sprawie określenia celów przeznaczenia pozostałego majątku Spółdzielni po zakończeniu jej likwidacji i sposobu jego podziału. Zawiadomienie o zwołaniu przedmiotowego Ostatniego Walnego Zgromadzenia Członków zawierające informację o miejscu, czasie i porządku obrad, ale także o możliwości zapoznania się z materiałami stanowiącymi przedmiot obrad, zostało wywieszane na tablicy ogłoszeń w siedzibie Spółdzielni oraz imiennie doręczone wszystkim 17 członkom Spółdzielni. Projekt uchwały nr (...), określającej propozycję określenia celów przeznaczenia majątku Spółdzielni, pozostałego po zakończonej likwidacji i sposobu jego podziału przedstawiła H. W.. Ponadto likwidator spółdzielni poinformował, że przedstawiona przez niego propozycja była omawiana na posiedzeniu Komisji Rewizyjnej w dniu 7 lipca 2014r, gdzie m.in. przyjęto, żeby w podziale majątku polikwidacyjnego ująć byłych członków Spółdzielni, a więc nie widniejących w aktualnym Rejestrze Członków Spółdzielni, a którzy według poddanych kart pracy czy też innych dokumentów byli członkami Spółdzielni i na jej rzecz świadczyli pracę. Postanowiono tym, którzy mieli udokumentowany okres pracy w Spółdzielni i którzy do 15 lipca 2014 r. złożyli wnioski o ujęciu ich w podziale majątku polikwidacyjnego przyznać kwotę 417zł brutto za każdy miesiąc faktycznie świadczonej pracy. Wnioski o uwzględnienie w podziale majątku polikwidacyjnego złożyli też spadkobiercy nieżyjących już członków, których śmierć nastąpiła przed 01.03.2014r., a więc przed postawieniem Spółdzielni w stan likwidacji. Za podjęciem tej uchwały nr (...) w sprawie określenia celów przeznaczenia pozostałego majątku Spółdzielni po zakończeniu jej likwidacji i sposobu jego podziału głosowało 17 członków, przy braku głosów przeciwnych.

Na Ostatnim Walnym Zgromadzeniu Członków (...) Spółdzielni (...) w likwidacji w K. podjęto uchwałę nr (...), w której ustalono, że pozostały majątek po zakończonej likwidacji (...) Spółdzielni (...) w likwidacji w K. zostaje przeznaczony na następujące cele:

1) w części stanowiącej kwotę: 16.541.000 zł do równego podziału między osoby, które wg Rejestru Członków na dzień postawienia Spółdzielni w stan likwidacji tj. 01.03.2014 r. były członkami Spółdzielni wg wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do uchwały;

2) w części stanowiącej kwotę: 6.688.263 zł do podziału między osobami nie będącymi według aktualnego Rejestru Członków na dzień postawienia Spółdzielni w stan likwidacji jej członkami, a którzy jako byli członkowie świadczyli pracę na rzecz Spółdzielni oraz złożyli najpóźniej do dnia 15 lipca 2014 r. pisemne wnioski o ich uwzględnienie w podziale majątku polikwidacyjnego, przyjmując kwotę: 417,00 zł za jeden miesiąc świadczonej pracy według wykazu stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej uchwały. Ustalono, że wnioski, które wpłyną drogą pocztową lub zostaną złożone w siedzibie Spółdzielni po w/w dniu nie będą brane pod uwagę przy podziale majątku polikwidacyjnego. W podziale tym nie biorą udziału spadkobiercy po byłych członkach Spółdzielni, którzy zmarli przed postawieniem Spółdzielni w stan likwidacji tj. przed 01.03.2014 r.;

1) w części stanowiącą kwotę: 50.000 zł jako nagroda dla Likwidatora Spółdzielni za rzetelne, szybkie i sprawne przeprowadzenie procesu likwidacyjnego;

2) w części stanowiącej pozostałą kwotę po dokonaniu wydatków na cele określone w pkt 1, 2 i 3 niniejszej uchwały przeznaczyć na pokrycie kosztów niemożliwych do przewidzenia w dniu podjęcia niniejszej uchwały, a po ich pokryciu pozostałą kwotę przekazać na rzecz Krajowego Związku Rewizyjnego (...) Spółdzielni (...) z siedzibą w W..

W §2 uchwały ustalono, że podziału majątku polikwidacyjnego stanowiącego jedynie środki pieniężne dokonać w sposób następujący:

1) kwotę 16.541.000,00 zł podzielić równo między 17 członków Spółdzielni, o których mowa w § 1. pkt 1 tej uchwały;

2) kwotę 6.688.263,00 zł podzielić między osobami, o których mowa w § 1. pkt 2 tej uchwały według liczby miesięcy świadczonej pracy na rzecz Spółdzielni w okresie członkostwa. Okres świadczenia pracy ustala się na podstawie kart pracy i innych źródłowych dokumentów, przy czym za miesiąc świadczenia pracy dla kobiety przyjmuje się minimum 13 dni faktycznie przepracowanych w danym miesiącu, a dla mężczyzny minimum 20 dni faktycznie przepracowanych w danym miesiącu. Zsumowaniu liczby przepracowanych miesięcy podlegają tylko te, w których kobieta przepracowała 13 dni, a mężczyzna 20 dni. W przypadku przepracowania w ciągu całego roku kalendarzowego przez kobietę minimum 150 dni, a przez mężczyznę minimum 240 dni, lub też większej liczby dni niż wymienione minimalnie, to zaliczeniu w tym roku podlega tylko 12 miesięcy jako faktycznie świadczonej pracy. Jeśli chodzi o okresy zatrudnienia na umowę o pracę, które następnie zostały przyjęte na członków Spółdzielni to liczba miesięcy ich zatrudnienia jako pracowników najemnych będzie wynikała z zawartych umów o pracę, licząc od daty rozpoczęcia pracy do dnia przyjęcia na członka;

3) kwotę 50.000 zł wypłacić Likwidatorowi Panu M. K. (1) w terminie 14 dni od daty podjęcia niniejszej uchwały;

4) pozostałą kwotę o której mowa w § 1 pkt 4 niniejszej uchwały w pierwszej kolejności przeznaczyć na pokrycie kosztów niemożliwych do przewidzenia w dniu podjęcia niniejszej uchwały, a następnie pozostałą kwotę pozostałą po pokryciu tych kosztów przekazać na rzecz Krajowego Związku Rewizyjnego (...) Spółdzielni (...) z siedzibą w W..

Zobowiązano Likwidatora do wypłacenia należności wynikającej z niniejszej uchwały w terminie 3 dni od daty jej podjęcia. Uchwała weszła w życie z dniem podjęcia.

Kwestię podziału majątku polikwidacyjnego Spółdzielni reguluje art. 125 § 5 i 5a Prawa spółdzielczego oraz statut Spółdzielni. Według postanowień statutu Spółdzielni w przypadku jej likwidacji w pierwszej kolejności zabezpiecza

się kwoty do spłat wszystkich zobowiązań, należnych udziałów i wkładów członkowskich. Wszystkie zobowiązania Spółdzielni na dzień zakończenia likwidacji zostały uregulowane. Ponadto zabezpieczono kwotę na wypłatę udziałów pieniężnych członków i wkładów członkowskich. Statut Spółdzielni zawiera zapis, z którego wynika, że pozostały majątek polikwidacyjny zostaje przeznaczony do podziału między członków. W chwili postawienia Spółdzielni w stan likwidacji według aktualnego Rejestru było 17 członków. Członkami spółdzielni były następujące osoby: A. S. (2), S. S. (1), S. T., A. W., K. W., H. W., J. W., W. Z., A. B., W. C., Z. H., W. K., L. K., M. K. (1), S. M., M. M., J. R..

Statut spółdzielni w rozdziale XIII stanowił, że Spółdzielnia przechodzi w stan likwidacji;

- 1) wskutek zmniejszania się liczby członków poniżej stanu wskazanego w Statucie
- 2) wskutek zgodnych uchwał Walnego Zgromadzenia zapadłych większością 3/4 głosów na dwóch kolejnych po sobie następujących Walnych Zgromadzeniach w odstępie co najmniej 2 tygodni.

W przypadku likwidacji Spółdzielni w pierwszej kolejności zabezpiecza się kwoty do spłat wszystkich zobowiązań, należnych udziałów i wkładów członkowskich. Pozostały majątek zostaje przeznaczony do podziału między członków w chwili likwidacji Spółdzielni. Walne Zgromadzenie podejmie uchwałę i określi szczegóły w chwili likwidacji Spółdzielni na dzień likwidacji. W sprawach nie uregulowanych w powyższych przepisach mają zastosowanie przepisy Prawa Spółdzielczego i Uchwały Walnego Zgromadzenia.

Powodowie złożyli wniosek o uczestnictwo w podziale majątku polikwidacyjnego spółdzielni w dniu 20 lipca 2014r. i ich wniosek nie został uwzględniony przez likwidatora albowiem został on złożony po wyznaczonym terminie, który upłynął 15 lipca 2014r. Pismem z dnia 6 sierpnia 2014r. poinformowano powodów, że na Ostatnim Walnym Zgromadzeniu Członków (...) Spółdzielni (...) w likwidacji w K. odbytym w dniu 16 lipca 2014 r. została podjęta uchwała nr 31 w sprawie określenia celów przeznaczenia majątku Spółdzielni, pozostałego po zakończeniu jej likwidacji i sposobu jego podziału. W myśl postanowień § 1 pkt 1 i 2 tej uchwały majątek ten został przeznaczony do podziału między aktualnych członków Spółdzielni oraz byłych członków, którzy świadczyli pracę na rzecz Spółdzielni i do dnia 15 lipca 2014 r. złożyli wnioski o uwzględnienie ich w podziale majątku polikwidacyjnego. Poinformowano powodów, że w dniach 17-18 lipca 2014r. dokonano przekazania wszystkich środków finansowych Spółdzielni na rzecz uprawnionych i konto w dniu 18.07.2014 r. wskazywało stan zerowy. Zlikwidowana Spółdzielnia nie dysponuje już żadnym majątkiem polikwidacyjnym.

Powód J. S. (1) zmarł (...). Spadek po J. S. (1), synu J. i A., przyjęli na podstawie ustawy wprost – żona K. S. oraz synowie A. S. (1) i M. S. - w udziałach po 1/3 części każdy.

Po dokonaniu takich ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powodów o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd wskazał, że powodowie domagają się uchylenia uchwały nr 31 z dnia 16 lipca 2014 r. walnego zgromadzenia pozwanej (...) Spółdzielni (...) w Likwidacji w K.. Stwierdził, że stosownie do art. 42 § 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze powództwo o uchylenie uchwały może wytoczyć każdy członek spółdzielni lub zarząd. Legitymacja do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia przysługuje zatem członkowi spółdzielni. Sąd stwierdził, że przepis art. 42 § 4 pozostaje w ścisłym związku z normą wyrażoną w § 1 tego artykułu, zgodnie z którą uchwały walnego zgromadzenia obowiązują wszystkich członków spółdzielni. Celem powództwa z art. 42 § 4 jest uchylenie związania członków spółdzielni treścią uchwały. Zarówno § 1, jak i § 4 art. 42 odnoszą się wyłącznie do członków spółdzielni. Dlatego uchwała walnego zgromadzenia podjęta po ustaniu członkostwa nie jest dla dotychczasowego członka, będącego już w stosunku do spółdzielni w pozycji osoby trzeciej, wiążąca. Może on dochodzić swych pretensji od spółdzielni na zasadach ogólnych, bez skrępowania podjętą uchwałą; nie ma natomiast legitymacji czynnej do jej zaskarżenia.

Przypomniał Sąd meriti, że powodowie w pozwie podnieśli, że „wg. własnej wiedzy są członkami spółdzielni”, ale nie wnioskowali o przeprowadzenie na tę okoliczność jakichkolwiek dowodów. Wobec kwestionowania członkostwa przez pozwaną Sąd I instancji stwierdził, że zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c. na powodach spoczywał ciężar dowodu, że K. S. i J. S. (1) (zm. 31 marca 2015 r.) byli członkami pozwanej Spółdzielni w dniu podjęcia zaskarżonej

uchwały (tj. 16 lipca 2014 r.). W ocenie Sądu powodowie tej okoliczności nie wykazali, co oznaczało, że nie mają legitymacji czynnej do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w rozpoznawanej sprawie było bezsporne, że K. S. i J. S. (1) w przeszłości byli członkami (...) Spółdzielni (...) w K.. J. S. (1) był członkiem od 25 lipca 1962 r., a K. S. od 21 czerwca 1969 r. Jednakże oboje wystąpili ze Spółdzielni w 1977 r. i 1978 r. - co jednoznacznie wynikało z ich pism dołączonych do sprawy (k. 78 i 80) i doprowadziło do wniosku, że ich członkostwo ustało po upływie 3 miesięcznego okresu wypowiedzenia przewidzianego w § 13 Statutu (art. 22 prawa spółdzielczego). W ocenie Sądu meriti zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na przyjęcie, że było inaczej.

Sąd Okręgowy stwierdził, że istnienie stosunku członkostwa można wykazywać za pomocą dowodów zarówno z dokumentów, jak zeznań świadków, bądź stron. Uznał jednakże, że żaden z przeprowadzonych w niniejszym postępowaniu dowodów nie pozwolił obalić oczywistych domniemań faktycznych (art. 231 k.p.c.) wynikających z faktu złożenia rezygnacji z członkostwa. Sąd podkreślił także, że K. S. i J. S. (1) zrezygnowali z członkostwa w latach 70-tych, a zatem ok. 35 lat przed podjęciem zaskarżonej uchwały. Wskazał, że w przypadku tak długiego okresu czasu najprostszym sposobem wykazania członkostwa było wykazanie wykonywania związanych z tym uprawnień m. in. wynikającego z art. 18 § 1 prawa spółdzielczego, prawa do uczestniczenia w walnych zgromadzeniach lub zebraniach grupy członkowskiej, wybierania do organów spółdzielni, udziału w nadwyżce bilansowej, do świadczeń spółdzielni w zakresie jej statutowej działalności. Sąd stwierdził, że gdyby J. S. (1) i K. S. rzeczywiście byli członkami Spółdzielni, to potrafiliby naprowadzić dowody na to, że realizowali przynajmniej niektóre z powyższych uprawnień, tym bardziej, że dotyczy to bardzo długiego okresu - ok. 35 lat. W rezultacie Sąd uznał, że powodowie nie wykazali, że J. S. (1) i K. S. byli członkami pozwanej Spółdzielni w dniu podjęcia zaskarżonej uchwały i tym samym uznał, że nie mają legitymacji czynnej do jej zaskarżenia.

Dodatkowo już tylko Sąd wskazał, że zaskarżona uchwała nie narusza wskazanego przez powodów art. 125 § 5 prawa spółdzielczego. Zarzuty powodów, zgodnie z którymi przyjęte w uchwale nr 31 rozwiązanie narusza prawo byłych członków Spółdzielni do udziału w podziale, zwłaszcza osób zamieszkujących inne regiony kraju lub osób w podeszłym wieku albo schorowanych, a ponadto narusza interes powodów poprzez pozbawienie ich prawa do udziału w podziale majątku, do którego powstania przyczynili się poprzez wieloletnią pracę w Spółdzielni (k. 2v) sąd meriti uznał za chybione. Zauważył Sąd, że zawiadomienie o otwarciu likwidacji zostało ogłoszone w Monitorze (...) z 28 lutego 2014 r. i uznał, że byli członkowie mieli wystarczająco dużo czasu na zgłoszenie odpowiednich roszczeń. Ponadto stwierdził Sąd, że K. i J. S. (2) wytoczyli powództwo o uchylenie uchwały, podnosząc, że są aktualnymi członkami Spółdzielni, a zatem powyższy zarzut ich nie dotyczy. Uchwała nie pozbawiła powodów prawa do udziału w podziale, ponieważ mogli zgłaszać roszczenia na zasadach ogólnych, tak jak pozostali członkowie Spółdzielni, których roszczenia zostały zaspokojone. Z powyższych względów Sąd orzekł jak w sentencji.

Rozstrzygnięcie o kosztach Sąd wydał na podstawie art. 98 k.p.c. zw. z § 11.1.1. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Zasądzona w pkt III wyroku kwota 134,46 zł obejmuje koszt stawiennictwa świadka J. S. na posiedzeniu w dniu 16.11. 2015 r.

Z wyrokiem tym nie zgodzili się powodowie, którzy zaskarżyli wyrok Sądu Okręgowego w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 217 § 1 w zw. z art. 227 w zw. z art. 248 k.p.c. przez niedopuszczenie

i nieprzeprowadzenie zgłoszonych na rozprawie prawidłowo dowodów, tj. z zobowiązania pozwanego do przedłożenia w Sądzie:

- pełnej listy osób (ok. 100 łącznie byłych i aktualnych), którym został wypłacony majątek polikwidacyjny, na okoliczność statusu ich członkostwa w spółdzielni, sposobu powiadamiania ich o prawie zgłaszania roszczeń,

- podań składanych przez członków (aktualnych i „byłych”) do Spółdzielni o wypłaty wkładów i majątku pozwanej, na okoliczność dat w nich wskazanych; dowody te miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a sporne okoliczności nie zostały jeszcze dostatecznie wyjaśnione, albowiem okoliczności: komu, kiedy, na jakiej podstawie - spółdzielnia wypłacała pieniądze - były niezwykle istotne dla rozstrzygnięcia o prawie powodów do partycypowania w majątku Spółdzielni;

b) art. 233 § 1 i 2 i art. 328 § 2 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na zupełnym pominięciu dla oceny prawa byłych członków do otrzymania majątku w tym wniesionych wkładów do Spółdzielni - treści zeznań świadków H. W., J. S., powódki K. S. i pozwanego M. K. (1) - co do sposobu wypłacania majątku Spółdzielni i zaspokojenia roszczeń byłych członków, a w konsekwencji błędnym przyjęciu, zarówno na etapie subsumpcji jak i wyrokowania, że powodom nie przysługiwało prawo do zaskarżenia przedmiotowej uchwały Spółdzielni;

2) naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 42 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze poprzez jego błędną wykładnię polegającą na nieprawidłowym uznaniu, że powodowie jako byli członkowie spółdzielni nie mają legitymacji czynnej do zaskarżenia uchwały spółdzielni, albowiem uchwała walnego zgromadzenia spółdzielni podjęta po ustaniu członkostwa nie jest dla dotychczasowego członka -będącego już w stosunku do spółdzielni w pozycji osoby trzeciej - wiążąca, podczas gdy przedmiotowa uchwała dotyka ich konkretnych praw podmiotowych bez względu na posiadany przez nich status i powinien być on uwzględniony i na tej podstawie powinno nastąpić przyznanie im interesu prawnego do zaskarżenia i żądania uchylenia ww. uchwały,

b) art. 6 KC w zw. z art. 18 § 1 ustawy prawo spółdzielcze, poprzez uznanie przez Sąd, że powodowie nie udowodnili, że w dniu podjęcia zaskarżonej uchwały byli członkami pozwanej spółdzielni, którym przysługiwałoby prawo do zaskarżenia jej uchwały, co przecież było bezsporne i nie zależało od wykonywania przez nich praw przysługujących aktualnym członkom (Sąd miarkuje prawo „silniejszego prawo byłego członka" i „słabszego - nie wykonującego uprawnień z art. 18 § 1 pr. społ." i tym samym uznanie ich za mniej uprawnionych członków), a tym samym istota sprawy nie tkwiła w rozstrzygnięciu tej kwestii;

c) art. 125 § 5 ustawy pr. spółdzielcze, poprzez uznanie, że podjęta przez Walne Zgromadzenie uchwała nr 31 nie narusza prawa powodów jako byłych członków Spółdzielni do udziału w podziale jej majątku, albowiem mieli oni wystarczająco dużo czasu na zgłoszenie swoich roszczeń, a ponadto mogli zgłaszać roszczenia na zasadach ogólnych, tak jak pozostali członkowie Spółdzielni, których roszczenia zostały zaspokojone, a przecież przedmiotowa uchwała nie przewidywała prawa udziału w dzielonym majątku przez byłych członków; dopiero pozwana mając na uwadze „dobre zwyczaje" postanowiła dopuścić byłych członków do udziału w majątku polikwidacyjnym i w tym celu przedłużyła termin do 15.07.2015 r. na zgłaszanie roszczeń - o którym nie ogłosiła z Monitorze (...), ani w żaden inny sposób poprzez który możliwe było zapoznanie się z tą decyzją, w inny sposób niż tylko „pocztą pantoflową" przekazywaną sobie nawzajem przez sąsiadów.

W ocenie apelujących te zarzuty w konsekwencji spowodowały błędy w ustaleniach faktycznych i w gruncie rzeczy nierozpoznanie przez Sąd istoty sprawy.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości poprzez uwzględnienie żądań w nim wskazanych zarówno w ust. 1 jak i 2, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Ponadto, na podstawie art. 380 k.p.c. apelujący wnieśli o rozpoznanie przez Sąd II instancji postanowień Sądu I instancji z dnia 16.11.2015 r. oddalających wnioski pełnomocnika powodów o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z: zobowiązania pozwanego do przedłożenia pełnej listy osób, którym wypłacono pieniądze z likwidowanego majątku Spółdzielni i zobowiązania pozwanej do przedłożenia podań byłych członków Spółdzielni, którzy wystąpili o wypłatę mając na uwadze daty podań po 30 maja 2014 r., na okoliczność dokonywanych wypłat zgłaszającym się osobom - ich statusu jako członków Spółdzielni (aktualni, byli), terminów dokonywanych wypłat, które miały istotny wpływ na rozstrzygnięcie istoty sprawy.

W uzasadnieniu apelacji powodowie podnieśli, że rozstrzygnięcie Sądu skupiło się przede wszystkim na ustaleniu statusu powodów względem pozwanej, który został w toku postępowania ustalony i do takiego ustalenia Sąd „dopasował” potrzebne dowody, występujące w sprawie.

Stwierdzili, że pomimo, że powódka na rozprawie 23.12.2015 r. powiedziała, że nie pamięta, aby złożyła oświadczenie o rezygnacji ze stosunku członkostwa, to znajdująca się w aktach sprawy dokumentacja wykazała ów fakt. Zarzucili jednak, że stwierdzając, że powodowie jeśli chcieli uczestniczyć w podziale to mogli to uczynić - albowiem mieli dużo czasu na zgłoszenie swojej wierzytelności, Sąd pominął okoliczności formalne i organizacyjne przeprowadzonej likwidacji, brak umieszczenia przez likwidatora w Monitorze (...) wymaganych informacji, które umożliwiłyby powodom zrealizowanie swoich praw członkowskich, pomimo iż pierwszy termin zgłaszania wniosków został obwieszony w sposób prawidłowy. Podnieśli, że obwieszczenie to jednak nie uwzględniało roszczeń byłych członków Spółdzielni.

Apelujący zarzucili, że w uzasadnieniu wyroku nie sposób odnaleźć rozważań na temat proceduralnych uchybień obowiązkom likwidatora, ani to, że ogłoszenie w Monitorze (...) wyznaczyło graniczny termin 3 - miesięcy do zgłoszenia wierzytelności. Podniesiono też, że likwidator w drodze jednostronnej decyzji wydłużył dodatkowo termin o 1,5 miesiąca tj. do 15.07.2014 r. na dokonanie zgłoszeń wierzytelności przez członków. Podniesiono, że z zeznań świadków jasno wynika, że o tej decyzji można było dowiedzieć się „drogą pantoflową”, albowiem miasto K. jest małe i wieści się szybko rozchodzą

Apelujący podnieśli, że po 30 maja (wg. ogłoszenia w MS) z uwagi na brak jakiegokolwiek powszechnej informacji o możliwości otrzymania kwot z majątku pozwanej, poza ogłoszeniem wywieszonym jedynie na drzwiach Spółdzielni, osoby którym udało się dowiedzieć o tej możliwości - złożyły wnioski. Wskazali, że małżonkowie S. także złożyli wnioski, ale dopiero dnia 20 lipca 2014 r., a tylko i wyłącznie nie zostały one uwzględnione, gdyż Walne Zgromadzenie Spółdzielni odbyło się kilka dni wcześniej, na której zatwierdzono wnioski złożone do 15 lipca. Zarzucili w związku z tym powodowie, że w związku z powyższym zostali pozbawieni tego prawa po pierwsze w chwili, kiedy termin na składanie wniosków został przedłużony bez prawa do zapoznania się z nim, a po wtóre, kiedy o Walnym Zgromadzeniu członków Spółdzielni zawiadomieni zostali tylko wybrani jej członkowie.

Końcowo zarzucono, że sąd niezasadnie odmówił wiarygodności zeznaniom K. S., która zeznała, że nigdy żadnych pieniędzy ze Spółdzielni nie otrzymała, a na pewno nie otrzymała zwrotu wkładów po ustaniu jej członkostwa. Wskazano jednak, że sedno sprawy nie dotyczyło kwestii samej wypłaty po ustaniu członkostwa.

Rozwijając zarzut naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 18 § 1 ustawy pr. spółdzielcze, poprzez uznanie przez Sąd, że powodowie nie udowodnili, że w dniu podjęcia zaskarżonej uchwały byli członkami pozwanej spółdzielni, którym przysługiwałoby prawo do zaskarżenia jej uchwały, powodowie podnieśli, że prawo byłych członków okazało się bezsporne w toku postępowania i nie zależało od wykonywania przez powodów praw przysługujących aktualnym członkom, pomijając w zupełności istotę sprawy, że mieli oni status byłych członków Spółdzielni, którzy tak jak pozostali „byli członkowie” mieli prawo partycypowania w podziale jej majątku polikwidacyjnego. Zarzucili, że prawo to zostałyby zrealizowane, gdyby pozwana przedłużając termin na zgłaszanie roszczeń właśnie dla byłych członków - nie zastosowała zasady dyskryminacji, ze względu na ich miejsce zamieszkania, sposób dowiadywania się o niej przez nich, czy brak staranności w ustaleniu adresu takich osób.

Apelujący podkreślili, że naruszenie art. 125 § 5 ustawy prawo spółdzielcze, nastąpiło poprzez uznanie, że podjęta przez Walne Zgromadzenie uchwała nr 31 nie narusza praw powodów jako byłych członków Spółdzielni do udziału w podziale, albowiem mieli oni wystarczająco dużo czasu na zgłoszenie odpowiednich roszczeń a ponadto mogli zgłaszać roszczenia na zasadach ogólnych, tak jak pozostali członkowie Spółdzielni, których roszczenia zostały zaspokojone, podnosząc, że przedmiotowa uchwała nie przewidywała prawa udziału w dzielonym majątku przez byłych członków; dopiero pozwana mając na uwadze „dobre zwyczaje” postanowiła dopuścić byłych członków do udziału w majątku polikwidacyjnym i w tym celu przedłużyła termin do 15.07.2015 r. na zgłaszanie roszczeń - o którym nie ogłosiła z Monitorze (...), ani w żaden inny sposób, poprzez który możliwe było zapoznanie się z tą decyzją, w inny sposób niż tylko „pocztą pantoflową” przekazywaną sobie przez sąsiadów, czy poprzez odczytanie tej informacji z drzwi siedziby pozwanej.

Końcowo powodowie podnieśli, że najdonioślejszym w niniejszej sprawie jest uchybienie wyrażone poprzez naruszenie przepisu art. 42 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Pr. spółdz., co nastąpiło poprzez jego błędną wykładnię polegającą na nieprawidłowym uznaniu, że powodowie jako byli członkowie spółdzielni nie mają legitymacji czynnej do zaskarżenia uchwały spółdzielni, albowiem uchwała walnego zgromadzenia spółdzielni podjęta po ustaniu członkostwa nie jest dla dotychczasowego członka - będącego już w stosunku do spółdzielni w pozycji osoby trzeciej - wiążąca, podczas gdy powodów jako byłych członków Spółdzielni podjęcie tej uchwały bezpośrednio dotyczy, albowiem dotyka ich konkretnych praw podmiotowych, stąd mają oni interes prawny do jej zaskarżenia i żądania uchylenia, a ów interes prawny został wykazany i uznany pośrednio przez Sąd

W konkluzji apelujący stwierdzili, że te zarzuty w konsekwencji spowodowały błędy w ustaleniach faktycznych i w gruncie rzeczy nierozpoznanie przez Sąd istoty sprawy, której sedno tkwiło nie w dywagacjach odnośnie statusu powodów, ale tego czy jako byli członkowie mieli interes prawny do zaskarżenia przedmiotowej uchwały.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości wraz z zasądzeniem kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w wysokości ustawowej.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Apelacja jest bezzasadna, gdyż zarzuty w niej podniesione nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 378§1 k.p.c. sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Nieważności postępowania w tej sprawie sąd odwoławczy nie stwierdza.

Rozpoznając sprawę w granicach apelacji sąd II instancji związany jest zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa procesowego, z urzędu stosuje natomiast prawo materialne. Jeżeli chodzi o zarzuty naruszenia prawa procesowego to wskazać należy, że zarzuty te mogą odnieść oczekiwany w apelacji skutek, jeśli apelujący wykaże, że zarzucone naruszenie miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku. W tym kontekście istotne także jest, że zgodnie z treścią art. 321 §1 k.p.c. Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie.

Przypomnieć zatem trzeba, że powodowie w pozwie sporządzonym przez profesjonalnego pełnomocnika żądali uchylenia uchwały Walnego Zgromadzenia Członków (...) Spółdzielni (...) w Likwidacji w K. nr (...) z dnia 16 lipca 2014 r. w sprawie określenia celów przeznaczenia majątku Spółdzielni pozostałego po zakończeniu jej likwidacji i sposobu podziału. W uzasadnieniu tego żądania stwierdzili, że byli pracownikami pozwanej Spółdzielni i według własnej wiedzy są członkami Spółdzielni. Pozwana natomiast podniosła zarzut braku legitymacji czynnej powodów.

Pierwszorzędnie należało zatem ustalić, czy powodowie mają legitymację czynną do wystąpienia z powództwem opartym o treść art. 42 § 4 Prawa spółdzielczego.

W ocenie sądu drugiej instancji Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił w tym zakresie zebrany w sprawie materiał dowodowy i uznał, że powodowie od 1978 roku nie są członkami pozwanej spółdzielni i w związku z tym nie przysługuje im legitymacja czynna do zaskarżenia uchwał tej spółdzielni, w szczególności do wniesienia powództwa o uchylenie uchwały objętej żądaniem w niniejszej sprawie.

Prawidłowo sąd meriti ustalił, że powodowie z własnej inicjatywy złożyli rezygnację z pracy w spółdzielni i rezygnację z członkostwa w spółdzielni, a ich członkostwo ustało po upływie trzymiesięcznego okresu przewidzianego Statutem spółdzielni (§ 13 statutu). Wskazać trzeba, że pozwana spółdzielnia to rolnicza spółdzielnia produkcyjna, zatem powodowie mieli obowiązek pracy w spółdzielni. Możliwość wystąpienia ze spółdzielni przewidywał obowiązujący w dacie składania przez K. S. i J. S. (1) oświadczeń w tym zakresie art. 19 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r o spółdzielniach i ich związkach, który stanowił, że członek spółdzielni może z niej wystąpić za pisemnym wypowiedzeniem. Ten sposób ustania członkostwa, a mianowicie wskutek wypowiedzenia, nie wymaga jakiegokolwiek udziału organów Spółdzielni, jak to ma miejsce przy wykluczeniu lub wykreśleniu stosownie do treści art. 24 § 4 Prawa spółdzielczego. Wygaśnięcie stosunku członkowskiego K. S. i J. S. (1) nastąpiło bowiem wskutek upływu okresu wypowiedzenia dokonanego przez nich w formie pisemnej.

Takie wypowiedzenia K. S. i J. S. (1) złożyli, dowody na to przedłożyła pozwana (k. 78, 80), natomiast powodowie temu nie zaprzeczyli. Powołany przez nich na okoliczność ich członkostwa w pozwanej spółdzielni świadek J. S. potwierdził wersję pozwanej, co do ustania członkostwa powodów w 1978 roku.

W ocenie sądu odwoławczego pozwana wykazała też, że wypłaciła powodom udziały członkowskie, a przeciwnie zeznania powódki w tym przedmiocie są niewiarygodne. Sąd Apelacyjny stwierdza, że jej zeznania, co zapisane zostało na nośniku dokumentującym przebieg rozprawy, gdyż protokół rozprawy z dnia 23 grudnia 2015r sporządzony został w wersji elektronicznej, są niespójne, czasami nielogiczne i nie odnoszą się wprost do kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia. Wreszcie, co podkreślić trzeba, doświadczenie życiowe uczy, że gdyby powodom nie wypłacono udziałów, to niewątpliwie domagaliby się tych należności, na co posiadaliby np. wezwania kierowane do pozwanej, tymczasem przez ponad trzydzieści lat takich wezwań nie kierowali. Nie podnosili także w pozwie tej kwestii, nie zarzucali nie wypłacenia udziałów. Okoliczność wypłaty udziałów nie ma jednak dla rozstrzygnięcia o legitymacji czynnej powodów istotnego znaczenia.

W tej sytuacji uznać należało, że wobec braku legitymacji czynnej po stronie powodów powództwo o uchylenie uchwały należało oddalić, o czym prawidłowo orzekł sąd I instancji.

Nie było zatem potrzeby prowadzenia dowodów wnioskowanych na rozprawie w dniu 16.11.2015r, pomijając, że dowody te uznać należało za spóźnione, dlatego sąd I instancji prawidłowo wnioski te oddalił.

Z uwagi na powyższe nie jest zasadny zarzut naruszenia art. 217 § 1 w zw. z art. 227 w zw. z art. 248 k.p.c., przez niedopuszczenie i nieprzeprowadzenie zgłoszonych na rozprawie dowodów, tj. z zobowiązania pozwanego do przedłożenia w Sądzie: pełnej listy osób (ok. 100 łącznie byłych i aktualnych), którym został wypłacony majątek polikwidacyjny, na okoliczność statusu ich członkostwa w spółdzielni, sposobu powiadamiania ich o prawie zgłaszania roszczeń oraz podań składanych przez członków (aktualnych i „byłych”) do Spółdzielni o wypłaty wkładów i majątku pozwanej, na okoliczność dat w nich wskazanych. Dowody te nie wykazałyby członkostwa powodów w pozwanej spółdzielni i nie prowadziłyby do przyjęcia istnienia po ich stronie legitymacji czynnej.

W konsekwencji za niezasadny uznać należało także zarzut naruszenia art. 233 § 1 i 2 i art. 328 § 2 k.p.c. Podkreślić należy, że dla oceny legitymacji czynnej powodów, której brak skutkowało oddaleniem powództwa, apelujący powinni wskazać, jakie zebrane w prawie dowody potwierdzają członkostwo powodów w pozwanej Spółdzielni w dacie podejmowania zaskarżonej uchwały i w dacie wytoczenia powództwa, a które to dowody zostały przez sąd I instancji pominięte albo błędnie ocenione. Tego w apelacji nie czynią.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia o żądaniu uchylenia uchwały jest przy tym zarzucane w apelacji „przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na zupełnym pominięciu dla oceny prawa byłych członków do otrzymania majątku w tym wniesionych wkładów do Spółdzielni - treści zeznań świadków H. W., J. S., powódki K. S. i pozwanego M. K. (1) - co do sposobu wypłacania majątku Spółdzielni i zaspokojenia roszczeń byłych członków”, a w konsekwencji błędne przyjęcie, jak zarzucają skarżący, zarówno na etapie subsumpcji jak i wyrokowania, że powodom nie przysługiwało prawo do zaskarżenia przedmiotowej uchwały Spółdzielni.

Jeszcze raz podkreśla bowiem Sąd Apelacyjny, że powodowie wystąpili z żądaniem uchylenia uchwały, do czego nie są legitymowani czynnie, a nie z innym żądaniem majątkowym, dla rozstrzygnięcia którego, być może istotne byłoby dokonanie ustaleń szerszych i wskazywanych przez powodów.

W konsekwencji za niezasadny uznaje Sąd Apelacyjny zarzut naruszenia art. 42 § 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze. Wskazać však trzeba, że powodowie wystąpili z żądaniem uchylenia uchwały, a nie stwierdzenia jej nieważności (art. 42 § 2 ustawy prawo spółdzielcze stanowi, że uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna). Dodać marginalnie należy, że powództwo przewidziane w art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego należy do kategorii powództw o ukształtowanie prawa, o jego zasadności rozstrzyga m.in. istnienie interesu prawnego w wytoczeniu takiego powództwa. Oznacza to, że powodowie, o ile ich członkostwo w Spółdzielni ustaloby tylko w toku procesu, a nie na 36 lat przed podjęciem zaskarżonej uchwały, powinni wykazać do chwili wyrokowania (art. 316 § 1 k.p.c.), że jako byli członkowie mają w dalszym ciągu interes w zaskarżeniu uchwały, że uchwała nadal dotyka ich konkretnych praw przedmiotowych. Stwierdzić też należy, że powództwo o ustalenie (oparte o treść art. 189 k.p.c.) może być uwzględnione wtedy, gdy m.in. wykazany zostanie interes prawny w jego wytoczeniu, a ten interes istnieje wtedy, gdy powód nie może zaspokoić swego prawa w drodze innego powództwa, np. o zapłatę. W tym kontekście podnieść należy, że powodowie uzasadniając żądanie wskazywali, a ta argumentacja powtarza się też w uzasadnieniu apelacji, stanowiąc w istocie jej główny motyw, że zaskarżona uchwała narusza interes powodów poprzez pozbawienie ich prawa do udziału w podziale majątku Spółdzielni. Ich żądanie dotyczy zatem w istocie roszczenia pieniężnego, co realizować można w innym procesie.

Nie jest też uzasadniony zarzut naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 18 § 1 ustawy prawo spółdzielcze, a paradoksalnie już z samej treści zarzutu wynika, że fakt braku członkostwa w dacie podjęcia zaskarżonej uchwały apelujący przyznają. Skoro powodowie nie byli członkami spółdzielni w lipcu 2014r pozwana nie miała obowiązku zawiadamiać ich o Walnym Zgromadzeniu Członków.

Bezzasadny jest też zarzut naruszenia art. 125 § 5 ustawy pr. spółdzielcze.

Z uwagi na stwierdzenie po stronie powodów braku legitymacji czynnej do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały opartego o treść art. 42 § 4 Prawa spółdzielczego, nie aktualizowała się potrzeba stosowania art. 125§ 5 ustawy pr. spółdzielcze. Tego przepisu przy wydaniu zaskarżonego orzeczenia sąd I instancji zatem nie naruszył.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385

k.p.c., oddalił apelację.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego zawarte w punkcie II wyroku wydano przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik procesu- art. 98§ 1 i 3 i art. 108 k.p.c. oraz § 8 ust 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz.1800).

A.Sołyka A. Kowalewski H. Zarzeczna